

עיניים לכותל

רב היה הנסתר על הגלוי בדירה הישנה והמוזנחת בלב הרובע היהודי בירושלים, שבמהלך שיפוצה, שארך יותר משלוש שנים, התגלו יסודותיה המפוארים. **כיפת הזהב הנשקפת ממנה וקירות האבן שבה, הכתיבו את העיצוב המינימליסטי והיוקרתי שנבחר**

הדירה הייתה מוזנחת כל כך, שלבעלים הקודמים לקח המון זמן למכור אותה", הוא מספר. "הגג המדהים היה לגמרי לא שמיש. לא הייתה אליו גישה, לא היה בו מעקה, והוא היה בנוי משיפועים בלתי אפשריים. הקירות החיצוניים של הדירה חופו בחיפוי אחיד של אבן ירושלמית מלפני עשורים אחדים, ובפנים הכל טויה בטיח לבן. למעט שתי כיפות אבן גדולות, כל הקירות היו ישרים ובעלי מראה מודרני, כך שהדירה נראתה סטנדרטית, חדשה למדי ובמצב רע מאוד".

גבולות הגזרה שבהם התבקש אפרת לעבוד התבססו בעיקר על גודל החדרים. "הם רצו להכניס כמה שיותר חדרי שינה ומיטות, גם על חשבון גודל החדרים", הוא מסביר. "יש לבני הזוג ילדים במגוון גילים, כולל כאלה שכבר עזבו את הבית והקימו משפחות משלהם, כך

גרם מדרגות מוביל מקומת חדרי השינה לקומה שבה החלל הציבורי, הכולל מטבח, סלון ופינת אוכל

פינת הישיבה המובילה אל הגג שצופה אל הכותל המערבי

גילי קנלבאום | צילום: עודד סמדר

נותן כבוד להיסטוריה: קירות האבן החשופים הכתיבו את הטון המינימליסטי של הלבשת הבית

עלי הדירה הירושלמית והיוקרתית בתמונות חלמו לגור בעיר העתיקה ומצאו דירה ישנה ומוזנחת אך עתירת פוטנציאל, במרכז הרובע היהודי. הדירה - בת 200 מ"ר בנוי, עם גג שגודלו 150 מ"ר המשקיף ישירות אל הר הבית ואל מסגד אל-אקצא - נועדה לשמש אותם בסופי שבוע ובחגים, כדירת נופש של המשפחה לדורותיה וככזו שבה יהיה אפשר גם לארח. כדי להתאים את הדירה לצורכי המשפחה מרובת הילדים שלהם, פנו הבעלים לאדריכל יונתן אפרת, שאף על פי שמעולם לא עבד בעיר העתיקה בירושלים, לקח על עצמו את המשימה. הוא ידע שזה הולך להיות פרויקט יוצא דופן, הוא פשוט לא ידע עד כמה.

על הגג: ריצוף עץ ומעקה
זכוכית שהותקן ללא
חיבורים כדי לא להסתיר
את נוף העיר העתיקה

“ בעלי הדירה חשבו שהם התפשרו
על הדירה בגלל המצב שלה, אבל
לא הבינו עד הסוף באיזו מציאה מדובר”

לאחרונה, בעיקר בגלל המורכבות האדירה של העבודה בעיר העתיקה, מסכם אפרת. “כל דבר שרוצים להכניס כרוך באישורי כניסה, וכל דבר שרוצים לשנות בבית, למשל חשמל, מצריך סרט שלם של בירוקרטיה. משאיות לא יכולות לעבור ברחובות הצרים של הרובע, כך שצריך להביא את הדברים עד לשער ואז להעביר אותם לטרקטורים מיוחדים של העיר העתיקה שבאים מחניון מבחוצ. אלה טרקטורים קטנים במיוחד, והנהגים שלהם מיומנים בעבודה שם ויודעים איך להתנהל בסמטאות. אם מביאים פריט גדול, שאי אפשר להעלות במדרגות, צריך להביא מנוף מיוחד שפועל באמצעות גנרטור, שגם הוא מגיע על טרקטור מיוחד. בקיצור, סרט, אבל סרט עם סוף מושלם.” ■

צורת המקלחון
בחדר הרחצה
מהדהדת את
הקשתות שבקומה
העליונה

משטח שיש גדול
במטבח. ידיות
הארונות והברזים
נבחרו בצבע זהב

לקונסטרוקציית הברזל בנינו קונסטרוקציה נוספת, הפעם מעץ, וזו בעצם הרצפה שעליה עומדים כשיוצאים לגג. מתחת לדק הזה, בפרופיל מיוחד, חיברנו גם את המעקה, מזכוכית בשקיפות גבוהה וללא חיבורים, כדי להסתיר את הנוף כמה שפחות. אין בסביבה כמעט בתיים אחרים באותו גובה, ולכן פשוט רואים מכאן ישירות לתוך הר הבית. “השיפוץ התחיל לפני שלוש שנים וחצי והסתיים רק

יוצאות הרופן של החלל. הצבעים מאוד בהירים וזורמים, אין שום דבר נועז מדי שלוקח אליו את תשומת הלב. הכל מתוך מחשבה על איזון בין לא לגנוב את השואו ולהישאר עם התחושה של משהו שנבנה מזמן, ובין הרצון לא להכביר ולא ליפול יותר מדי לסגנון עתיק”.

“סרט, אבל סרט עם סוף מושלם”

חלקה הבנוי של הדירה מורכב משני מפלסים. בקומה הראשונה, שהיא ככל הנראה תוספת בנייה מאוחרת יותר ולכן בנויה מקירות בטון ישרים, מוקמו כל חדרי השינה והרחצה. המטבח המקורי בדירה נבנה בין שתי הקומות, מוגבה מעט מקומת הכניסה, אך במהלך השיפוץ הוא הוסב לחדר שינה. החדרים פונקציונליים, נקיים ובהירים מאוד, ובחדרי הרחצה בולטים משטחי השיש הענקיים שהובאו בחתיכה אחת והכלים הסניטריים והברזים של חברת גרוהה שמוסיפים ניצוצות של זהב. “כמעט קיבלתי התקף לב בניסיון להכניס את הדברים האלה לעיר העתיקה ולהעלות אותם עד לדירה”, מספר אפרת. “באמת שאלתי את עצמי למה עשיתי את זה”. הקשתות שבכניסה למקלחונים מהדהדות את המבנה של המפלס השני של הבית, זה שבו נחשפו קירות האבן העתיקים. אל המפלס הזה מוביל גרם מדרגות המעוטר בקשתות ובחלונות ויטראז', שמכניסים את העולים במדרגות לאווירה שיפגשו מיד, בחלל הציבורי. בחלל הזה שני

אזורים רחבי ידיים שכל אחד מהם נמצא תחת כיפה משלו. הריהוט הבהיר בסלון, שיוצר במיוחד על ידי מעצב הרהיטים ניסים ערד, משתלב בקווים המעוגלים ובנישיות האבן של החלל. שולחן קפה עשוי זכוכית במרכז מתהדר בפס זהב שמקשר אותו אל יתר העיצוב, וגם אל מה שמתחולל מחוץ לבית, בכיפת הוזהב הסמוכה. מתחת לקטני השניה בחלל הרחב נמצאים מטבח גדול מעץ כהה שבנה הנגר גיא גולד, עם משטח עבודה רחב ממדים משיש טבעי ושולחן אוכל שאורכו שלושה מטרים. את השולחן אפשר לפתוח עד לאורך של ארבעה מטרים וחצי – בהתאם לצרכיה של המשפחה המורחבת. גם כאן, ברזים מוזהבים וגוף תאורה עגול מהדהדים את המבנה העתיק ואת נוף כיפת הוזהב.

מכאן מוביל גרם מדרגות נוסף אל הגג, גולת הכותרת של הדירה, שעבודה רבה במיוחד נדרשה כדי להפוך אותו לשמיש ובטיחותי. “קודם כל פירקנו את כל האבן מהגג ואטמנו אותו מחדש”, מספר אפרת. “אחר כך ריצפנו מחדש באבן עם השיפועים שהיו שם, ומעל לאבן בנינו קונסטרוקציית ברזל מרפפת שנתמכת רק מקירות התמך של הבניין מסביב. לא רצינו להכביר על התקרה עם הכיפות כי לא הייתה לנו דרך לדעת כמה באמת היא יכולה לסחוב. מעל

שהיכולת לארח את כולם הייתה העדיפות הראשונה. במקור היו בדירה שני חדרי שינה, ובתכנון החדש הצלחתי להכניס שלושה חדרי חצי ועוד שלושה חדרי רחצה”.

בתחילתו של תהליך השיפוץ התגלה גם הפוטנציאל האמיתי של הדירה. “לא היה רמז למה שנגלה אחרי שהתחלנו לעבוד בה”, מספר אפרת. “בעלי הדירה חשבו שהם התפשרו על הדירה בגלל המצב שלה, אבל לא הבינו עד הסוף באיזו מציאה מדובר. התחלנו את השיפוץ בניקוי והסרה של שכבות הטיח, לא חיפשנו שם משהו מיוחד, רק רצינו לנקות ולהתחיל מחדש. תוך כדי השיפוץ גילינו שמאחורי כל קירות הטיח הלבן יש בעצם קירות אבן שאף אחד לא ידע עליהם בכלל, לא המוכר ולא הלקוח. זו הייתה ממש זכייה בלוטו. עברנו בערך חצי שנה רק על ניקוי, גילוף ושחזור קירות האבן עם הנישיות, הקשתות והכיפות המקוריות”.

● זה שינה משהו בתוכניות שלכם?

“זה שינה את הכל – ראשית, את המיקומים של כל הפונקציות בבית, ושנית, את עיצוב הפנים, הסטיילינג וכל הווייב. היה לי ברור שחשוב להשאיר למבנה הזה את המקום שלו, לא להילחם בזה, אבל מצד שני לא להכביר. דבר ראשון הלכתי על בחירה של חומרים טבעיים מאוד. הריצופים והחיפויים משיש אמיתי, אפילו הברזים של הריפור טבעיים ולא סינתטיים. בגלל שרואים משם את כיפת הוזהב, בחרתי להשתמש בצבע הזה גם בתוך הבית, בווריאציות של מאט ומבריק. כל פרט בבית – מהריהוט דרך גופי התאורה ועד המטבח – הכל נעשה בהתאמה אישית למידות ולצורה

פינת האוכל
הסמוכה למטבח
נמצאת מתחת
ל“כיפה” משלה

